

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 6Co/284/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1417203367
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Kučerová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2020:1417203367.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Kučerovej a členov senátu JUDr. Martina Murgaša a Mgr. Jany Janics Bajánkovej v právnej veci žalobkyne: G.. O. M., A.. XX.XX.XXXX, W. X. XX, W., proti žalovanému: Telervis Plus a.s., IČO: 35 717 769, so sídlom Staré Grunty 7, Bratislava, zastúpený JUDr. Alan Strelák, advokát, na Vříšku 2, Bratislava, o určenie neplatnosti právneho úkonu a iné, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV č. k. 9Csp/61/2017-48 zo dňa 9. mája 2018, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **z r u š u j e** a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1/ Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2/ V dôvodoch napadnutého rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyňa sa svojou žalobou domáhala určenia, že úver zo zmluvy č. XXXXXXXXXX zo dňa 14.08.2009 a č. XXXXXXXXXX zo dňa 30.11.2009 je bezúročný a bez poplatkov, a tiež určenia, že zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 14.08.2009 a č. XXXXXXXXXX zo dňa 30.11.2009 sú neplatné.

3/ Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie skutkovo zistil, že „na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX bol žalovanej poskytnutý bezúčelový hotovostný spotrebiteľský úver vo výške 400 eur za celkový poplatok za správu úveru vo výške 216 eur sa žalobkyňa zaviazala žalovanému zaplatiť v 7 splátkach po 88 eur. Predmetná zmluva bola predčasne doplatená dňa 30.11.2009 a to celkovou sumou 592,14 eur; na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX bol žalovanej poskytnutý bezúčelový hotovostný spotrebiteľský úver vo výške 800 eur za celkový poplatok za správu úveru vo výške 552 eur sa žalobkyňa zaviazala žalovanému zaplatiť v 13 splátkach po 104 eur. Na predmetnú zmluvu žalovaný eviduje len úhradu 104 eur, dlh predstavuje sumu 1.248 eur. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalovaný vzniesol námietku premlčania, ktorú žalobkyňa uznala za dôvodnú, a preto s poukazom na § 150, § 151 ods. 1, 2 C.s.p. mal obranu žalovaného za preukázanú „(hoci de facto tomu tak nie je)“.

4/ Za tohto skutkového stavu, odkazujúc na § 137 písm. c/ C.s.p. dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na navrhovanom určení, že zmluva o úvere je bez úrokov a bez poplatkov, pretože nepreukázala, na čo jej môže poslúžiť navrhované určenie, keďže z vyjadrenia žalovaného vyplýva, že žalobkyňa úver pod č. XXXXXXXXXX už splatila. Z uvedeného dôvodu súd prvej inštancie nevidel žiaden reálny právny dôvod, pre ktorý by žalobkyňa mohlo navrhované určenie, že zmluva o úvere je bezúročná a bez poplatkov nejako pomôcť. Skonštatoval, že vo vzťahu k zmluve o úvere nemôže byť žalobkyňa v neistote, aký je jej dlh, keď sama má vedomosť o tom, koľko naviac plnila, preto nemôže mať naliehavý právny záujem na určení, že zmluva o úvere je bez úrokov a bez poplatkov.

Vzhľadom na uvedené bez potreby doplnenia dokazovania, vychádzajúc z obsahu spisu, bolo podľa súdu prvej inštancie na mieste predmetnú žalobu, pokiaľ sa jedná o úver č. XXXXXXXXXX zamietnuť pre vyššie uvedený procesný nedostatok žalovateľnosti, s dovetkom, že žaloba o určenie neprichádza do úvahy tam, kde možno žalovať na plnenie (vydanie bezdôvodného obohatenia). Pokiaľ ide o úver č. XXXXXXXXXX zo dňa 30.11.2009 súd prvej inštancie uviedol, že odhliadnuc od vznesenej námietky premlčania ju nemohol podrobiť prieskumu o neprijateľných zmluvných podmienkach, keď tento listinný dôkaz predložený žalobkyňou bol takmer nečitateľný; žalobkyňa v petite žaloby neuviedla ani to, ktorú konkrétnu zmluvnú podmienku považuje za neprijateľnú. Podľa názoru súdu prvej inštancie ani v tomto prípade nemôže byť potreba odstránenia nejakého stavu ohrozenia žalobkyne, či jej právnej neistoty, keď z úveru poskytnutého žalobkyňou žalovaným vo výške 800 eur za časové obdobie takmer deviatich rokov splatila dňa 10.12.2009 len prvú splátku v sume 104 eur. Súd prvej inštancie ďalej dodal, že „nevylúčil nárok žalobkyne na zastavenie exekúcie vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. EX/76/2012 do exekučného oddelenia, keď z pripojeného exekučného spisu sp. zn. 15Er /242/2012 zistil, že podaním zo dňa 1.8.2017 žalobkyňa žiadala o zastavenie exekúcie EX/76/2012, o ktorej žiadosti už tunajší súd rozhodol uznesením č.k. 15Er/242/2012-25, EX/76/2012 zo dňa 27.2.2018“.

5/ O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému ako plne procesne úspešnej sporovej strane priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

6/ Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala včas odvolanie žalobkyňa. Dôvodila, že súd prvej inštancie porušil jej právo na spravodlivý súdny proces tým, že nepodrobil zmluvu súdnej kontrole, nevykonal dôkazy pre spravodlivé rozhodnutie vo veci, neurčil, či sú namietané zmluvy platné alebo nie z úradnej povinnosti, nezisťoval, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, či neobsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, ani to, či pri uzatváraní zmlúv boli použité nekalé obchodné praktiky. Namietala aj to, že súd prvej inštancie mal vedomosť o tom, že je voči nej vedené exekučné konanie, predmetný spisový materiál si nepripojil, hoci vedel, že má naliehavý právny záujem na zrušení rozhodcovského rozsudku.

7/ Žalovaný sa k odvolaniu žalobkyne nevyjadril.

8/ Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zrušiť.

9/ Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žalobkyňa sa v konaní domáha určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru dojednaného Zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 30.11.2009 a Zmluvou o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 14.8.2009 a určenia ich neplatnosti. Obe zmluvy sú zmluvami spotrebiteľskými (§ 52 a nasl. Obč. zák.) a ich hmotnoprávnu reguláciu treba podriaďiť pod režim zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Pokiaľ ide o procesnú prípustnosť predmetnej žaloby, odvolací súd poukazuje na ust. § 137 písm. d) C.s.p., podľa ktorého žalobou možno požadovať, aby sa rozhodol najmä o určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Keďže v čase rozhodovania súdu prvej inštancie (9.5.2018) bol účinný zákon č. 279/2017 Z.z., ktorým došlo k novelizácii zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (§ 11 ods. 4), podľa ktorého spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru (18ba) - poznámka pod čiarou k odkazu 18ba znie: „§ 18ba) § 137 ods. c) a d) Civilného sporového poriadku“ (ide o procesné ustanovenie aplikovateľné aj na spotrebiteľské zmluvy uzatvorené za účinnosti zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, poznámka odvolacieho súdu), naliehavý právny záujem žalobkyne na navrhovanom určení je daný. Uvedeným procesným ustanovením sa totiž výslovne zaviedla možnosť spotrebiteľa podať žalobu o určene neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, resp. domáhať sa určenia jej bezúročnosti bezpoplatkovosti. Pokiaľ teda súd prvej inštancie žalobu zamietol dôvodiac, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na navrhovanom určení neplatnosti vyššie označených zmlúv o spotrebiteľskom úvere, vec nesprávne právne posúdil a svojím postupom odňal žalobkyňu možnosť konať pred súdom. Pokiaľ ide o vyhodnotenie vznesenej námietky premlčania súdom prvej inštancie (s ohľadom na aktuálny predmet sporu) je potrebné pre objasnenie dodať, že vo všeobecnosti právne úkony postihnuté absolútnou neplatnosťou nemajú za následok vznik, zmenu alebo zánik práv alebo povinností. Absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva priamo zo zákona (ex lege), a pôsobí od začiatku (ex tunc) voči každému, z uvedeného dôvodu sa toto právo nepremiľčuje ani nezaničá,

pretože z takéhoto úkonu právne následky nenastanú, a to ani dodatočným schválením (ratihabíciou), ani odpadnutím vady prejavu vôle (konvalidáciou). Súd musí na túto absolútnu neplatnosť prihliadať, resp. musí z nej vyvodzovať dôsledky aj bez návrhu z úradnej povinnosti (viď napr. aj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 19.10.2010, sp. zn. 5M Cdo 11/2009). Preto námietka premlčania vo vzťahu k navrhovanému určovaciemu petitu je bez právneho významu. Vo vzťahu k rozsudovému petitu, ktorým sa žalobkyňa domáha určenia neplatnosti Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 30.11.2009, odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvej inštancie rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo 27/2011 publikované v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 6/2015 pod č. R 77/2015, ktorým vyslovil, že neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu, preto ním vydaný rozhodcovský rozsudok nepredstavuje prekážku veci právoplatne rozhodnutej pre občianskoprávne konanie, v ktorom sa rieši otázka určenia platnosti/neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy. Ohľadom posúdenia prípadnej platnosti/neplatnosti rozhodcovskej doložky dojednanej v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX odvolací súd odkazuje na nález Ústavného súdu SR z 11.6.2019, sp. zn. III. ÚS 438/2018, podľa ktorého „pre platnosť rozhodcovskej zmluvnej doložky v spotrebiteľských veciach sa vyžaduje, aby mal spotrebiteľ možnosť vyjadriť s ňou pri uzatváraní zmluvy nesúhlas tak, aby v prípade vyznačenia nesúhlasu vzájomné spory v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou bol príslušný prejednať a rozhodnúť všeobecný súd. Pokiaľ je táto podmienka splnená, nemožno sa dovolávať bez ďalšieho neplatnosti takejto doložky. Nie je pritom rozhodujúce, či spotrebiteľ vyznačil súhlas s doložkou vedome alebo z nepozornosti“.

10/ Odvolací súd dodáva, že v spotrebiteľských vzťahoch sa uplatňujú v porovnaní so všeobecnou právnou úpravou, rozdielne procesné postupy (§ 295 C.s.p., § 54 ods. 2 Obč. zák.). V súvislosti s povinnosťou súdu v spotrebiteľských veciach ex offio zohľadniť rozhodnú skutočnosť a vysloviť neplatnosť nekalej podmienky alebo neplatnosť zmluvy je potrebné zohľadniť príslušnú judikatúru Európskeho súdneho dvora, ktorá síce nepopiera rešpektovanie procesnej zásady, že procesná iniciatíva prináleží stranám sporu, nebráni však tomu, aby vnútroštátny súd výnimočne vo verejnom záujme aplikoval ustanovenia právnej úpravy o ochrane spotrebiteľa tak, aby bola zabezpečená jeho ochrana v takej miere, ktorá by kompenzovala nevýhody vyplývajúce z okolností uzavretia zmluvy (viď napr. aj rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci C 412/06, C 227/08).

11/ Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil (§ 389 ods. 1 písm. b), c) C.s.p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 C.s.p.), aby tým učinil zadosť princípu dvojinstančnosti civilného súdneho sporu a nezneškodnil stranám realizáciu ich procesných práv, keďže by im odoprel možnosť odvolacieho prieskumu nových, z pohľadu doterajších záverov súdu prvej inštancie dosiaľ neriešených skutočností.

12/ Povinnosťou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude opätovne posúdiť uplatnený nárok žalobkyne, zohľadniac vyššie uvedený právny názor odvolacieho súdu, ktorým je súd prvej inštancie viazaný (391 ods. 2 C.s.p.). Za týmto účelom súd prvej inštancie postupom podľa § 129 C.s.p. vyzve žalobkyňu na odstránenie väd podania doložením čitateľnej kópie Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXX (Zmluva o úvere č. XXXXXXXXXX je súčasťou pripojeného spisu sp. zn. 15Er/242/2012 na č.l. 12), zohľadniac, že doloženie nečitateľného listinného dôkazu bez ďalšieho nie je dôvodom takýto dôkaz nevykonať (viď ods. 36. veta prvá napadnutého rozsudku), vec opätovne prejedná, výsledky vykonaného dokazovania náležite skutkovo zhodnotí a posúdi v kontexte na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení a následne vo veci opätovne rozhodne.

13/ V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie i o náhrade trov prvoinstančného a odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

14/ Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b)

(§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta C.s.p.). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).